6. KŐKOR KEREKASZTAL

A kőkor kutatóinak éves konferenciája

PROGRAMFÜZET

MISKOLC

HERMAN OTTÓ MÚZEUM

PANNON-TENGER MÚZEUM

6. KŐKOR KEREKASZTAL

A KŐKOR KUTATÓINAK ÉVES KONFERENCIÁJA

2015. december 11., péntek
Herman Ottó Múzeum
„Pannon-tenger Múzeum" kiállító épület – Vetítőterem
(Miskolc, Görgey Artúr u. 28.)

A Kőkor Kerekasztal a kőeszközök vizsgálatával foglalkozó magyarországi ősrégészek konferenciája, amely 2010 óta minden év december elején megrendezésre kerül.

Korábbi helyszínek:

2010 – Miskolci Egyetem, BTK, Történettudományi Intézet, Miskolc
2011 – Miskolci Egyetem, BTK, Történettudományi Intézet, Miskolc
2012 – Miskolci Egyetem, BTK, Történettudományi Intézet, Miskolc
2013 – Eötvös Loránd Tudományegyetem, BTK, Régészettudományi Intézet, Budapest
2014 – Eötvös Loránd Tudományegyetem, BTK, Régészettudományi Intézet, Budapest

Következő helyszín:

2016 – Dornyay Béla Múzeum, Salgótarján

LITIKUM – a Kőkor Kerekasztal folyóirata

A folyóirat a Kárpát-medence kőeszközökkel foglalkozó kutatóinak folyóirata. Célja olyan tudományos cikkek publikálása, amelyek a Kárpát-medence és a környező területek kőkorát érintik, kőeszközökkel kapcsolatos kutatások eredményeit mutatják be, elméleteket fejtenek ki, módszereket és megközelítési módokat ismertetnek.

A Litikum szerkesztői:	Mester Zsolt felelős szerkesztő T. Dobosi Viola, Lengyel György, Király Attila szerkesztők
Kapcsolat:	H-1088 Budapest, Múzeum Krt. 4/B www.litikum.hu Szerkesztőség: litikum@litikum.hu

Program

09:50–10:00	**Dr. Pusztai Tamás PhD múzeumigazgató köszöntő szavai**
10:00–10:25	*Péterdi Bálint, Bendő Zsolt, Szakmány György, Kasztovszky Zsolt, T. Biró Katalin* Magyarországon előforduló szerpentinit nyersanyagú csiszolt kőeszközök kutatásának előzetes eredményei
10:25–10:50	*Tóth Zoltán Henrik, Kristály Ferenc* A tűz nyomai őskori kőbányáinkban
10:50–11:15	*Rácz Béla, Kobály József* Újabb őskőkori lelőhelyek Kárpátaljáról (Ukrajna)
11:15–11:40	*Zandler Krisztián, Király Attila* Előzetes jelentés Szécsénke-Kis-Ferenc-hegy Szeletien lelőhely 2015. évi szondázó kutatásáról
11:40–12:05	*Péntek Attila* Legénd-Hosszú-földek, egy új nyíltszíni felső paleolitikus lelőhely a Cserhát-hegységben (Előzetes eredmények)
12:05–12:15	**vita**
12:15–13:00	**ebédszünet**
13:00–13:25	*Béres Sándor* Arka, Boldogkőváralja négy paleolit lelőhelye
13:25–13:50	*Szolyák Péter, Szalacsi Klára* Közép-felső paleolitikus kő leletegyüttes a miskolci Molotov utca 12–14. (Papszer 32–34.) 1959. évi leletmentő feltárásából
13:50–14:15	*Bálint Csaba* Püspökhatvan-Takács-hegy Gravettien lelőhelye – Egy cserháti felső-paleolitikus településkomplexum része?

14:15–14:40 *Zandler Krisztián*
Előzetes jelentés az Ipoly-völgy 3. Gravettien lelőhely 2015. évi szondázó kutatásáról

14:40–14:55 **kávészünet**

14:55–15:20 *Szilágyi Kata*
Sírokból származó pattintott kőeszközök értelmezési lehetősége Alsónyéken

15:20–15:45 *Priskin Anna*
Csanádpalota-Földvár késő bronzkori erődített telep makrolit leletanyaga: Módszer – adat – értelmezés

15:45–16:10 *Király Attila*
Az aprítás művészete: üllős-bipoláris kőmegmunkálás Núbia korai holocén iparaiban

16:10–17:00 **vita, zárszó**

Magyarországon előforduló szerpentinit nyersanyagú csiszolt kőeszközök kutatásának előzetes eredményei

Péterdi Bálint, Bendő Zsolt, Szakmány György, Kasztovszky Zsolt, T. Biró Katalin

A szerpentinit nyersanyagú csiszolt kőeszközök az egész Kárpát-medencében elterjedtek, azonban egy-egy lelőhelyen általában csak kevés szerpentinit-anyagú lelet kerül napvilágra. Kivétel a nyugati, észak-nyugati területek, ahol viszonylag nagyobb számban fordulnak elő.

Vizsgálatunk tárgyát elsősorban a Miháldy- és Ebenhöch-gyűjtemény, valamint pontos régészeti lelőhellyel és/vagy kontextussal rendelkező kőeszközök képezik. A kőeszközök részletes kőzettani és geokémiai vizsgálatát végeztük el, a nyersanyag típusok szerinti csoportosítása és származási helyükre vonatkozó következtetések levonása céljából. A leletek épségének megőrzése érdekében főként roncsolásmentes vizsgálatokat alkalmaztunk (MS, PGAA, roncsolásmentes SEM-EDX).

Előadásunkban röviden bemutatjuk a szerpentinitet, mint kőzetet, majd sorra vesszük európai lelőhelyeit és azokat a tulajdonságokat, meghatározó bélyegeket (ásványos és teljes kőzet kémiai összetétel, szöveti megjelenés stb.), amelyek alapján egy-egy régészeti lelet lehetséges nyersanyagforrásainak száma leszűkíthető, egyes esetekben akár pontosan be is azonosítható.

Köszönettel tartozunk az anyagi támogatásért az OTKA K 100385 sz. pályázatának.

Jegyzetek

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A tűz nyomai őskori kőbányáinkban

Tóth Zoltán Henrik, Kristály Ferenc

Előadásunkban olyan, Északkelet-Magyarországon (Mátraalja, Bükk-régió) található őskori kőbányákban megfigyelt jelenségeket mutatunk be, melyek kialakulása valamilyen közvetlen, erős hőhatáshoz köthető. Ezek nagyon nehezen különböztethetőek meg más termikus stigmáktól, sőt, esetenként még a természetes állapotú kovakőzettől is. Jelenleg az olcsóbb műszeres vizsgálati módok közül is csak egy alkalmas a kovakőzeteket ért hőhatás fokának kimutatására. A hőhatás idejét azonban lehetetlen minden kétséget kizárólag meghatározni, de feltétlenül szükséges hozzá a kovabányákhoz köthető régészeti lelőhelyek leletanyagainak vizsgálata. Fontos az egyes kovakőzetek jellegzetességeinek — azaz, hogy adott mértékű és időtartamú hőhatásra mikor és hogyan reagálnak — és annak az ismerete, hogy mely korokban fejtették őket a legintenzívebben. Ha pedig a vizsgálatok végére valamelyik kovakőzet esetében valószínűsíthető, hogy fejtéséhez a bányászok a tüzet is használhatták, el kell gondolkodni azon, hogy vajon miért cselekedtek így.

Jegyzetek

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Újabb őskőkori lelőhelyek Kárpátaljáról (Ukrajna)

Rácz Béla, Kobály József

A kárpátaljai őskőkor kutatása az 1960-as évek végétől kezdődően — kevés kivétellel, úm. a beregszászi Kis-hegy — a megye központi vidékének déli részére koncentrálódik. Különösen nagy jelentőségűek a Huszti-kapu környékén feltárt lelőhelyek, amelyek a helyi, jó minőségű vulkanikus eredetű nyersanyagok (üveges dácit, kárpáti 3 obszidián) geológiai forráshelyén találhatóak (Királyháza, Rakasz, Kisrákóc). A szakirodalom is ezekre figyel oda leginkább, ld. Hladilin, Kulakovska, Rizhov, Sitliviy, Usik és mások munkáit. Ezzel együtt, Kárpátalja nyugati vidékei a paleolitikum kutatása szempontjából lemaradást mutatnak.

Azonban az utóbbi időben végzett terepbejárások, helytörténészek gyűjtései, illetve a régi múzeumi gyűjtemények tanulmányozása által több új őskőkori lelőhely vált ismertté Kárpátalja nyugatabbi vidékeiről, úm. a Latorca és a Borzsa folyóközi területeiről. A lelőhelyek egy része feltehetőleg a korai paleolitikumhoz sorolható (Ilosva—Lázi-hegy, Dercen—Kis-hegy, Kovászó—Kúria). A lelőhelyek másik részén tipikus, középső paleolitikumra jellemző leletek kerültek elő (Munkács—Pronin utca, Kovászó—Kúria, Cserhalom—Uvistya stb.).

Az itt ismertetett új őskőkori lelőhelyek jelentős mértékben különböznek a Huszti-kapu környékén felfedezett telepektől, elsősorban a felhasználásra került kőnyersanyagok tekintetében. Míg a szakirodalomból már jól ismert lelőhelyeken túlnyomórészt helyi, jó minőségű kőnyersanyagokat használtak, az itt bemutatott leletek legnagyobb része szintén helyi, de eszközkészítés szempontjából rendkívül gyenge minőségű kőzetekből készült (andezit, dácit, homokkő).

Jegyzetek

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Előzetes jelentés Szécsénke-Kis-Ferenc-hegy Szeletien lelőhely 2015. évi szondázó kutatásáról

Zandler Krisztián, Király attila

Idén szeptemberben a Kölni Egyetem „Our way to Europe" kutatási programjának keretében lehetőség nyílt a korábban már bemutatott nyíltszíni Szeletien lelőhely szondázó kutatására. Három darab, egyenként 1 x 2 m-es szondát nyitottunk a dombtetőn Péntek Attila terepi tapasztalatainak figyelembe vételével. A rétegsor mindhárom árokban egyező volt: 0–30 cm világosszürke–barna agyag, 30–60 cm vörösesbarna agyag, 60 cm-től sárga agyag. Leletek vertikálisan és horizontálisan szórtan a vörösesbarna agyagrétegben jelentkeztek. A leletanyag tipológiailag, technológiailag és nyersanyag felhasználásban egyezett a korábban gyűjtött felszíni szórvány anyaggal. OSL mintavétel nem sikerült, a talajtani vizsgálatok a leleteket magába foglaló réteget idősebbnek mutatták a paleolitok feltételezett koránál. Jövőre nagyobb felület megnyitását tervezzük.
Munkatársak: dr. Thomas Hauck, Wei Chu, Christian Zeeden (Köln), Péntek Attila, dr. Mester Zsolt, Király Attila és Gábriel Sára (ELTE-BTK), dr. Markó András (MNM), Budai László.

Jegyzetek

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Legénd-Hosszú-földek, egy új nyíltszíni felső paleolitikus lelőhely a Cserhát-hegységben (Előzetes eredmények)

Péntek Attila

Az elmúlt évek intenzív terepkutatásai folytán a Nógrád megyei Legénd község határában több kisebb felső paleolitikus leletanyag került elő. A felfedezett lelőhelyek közül Legénd-Hosszú-földek lelőhelyről került viszonylag gazdagabb pattintott kőegyüttes. Az 1384 darabos leletanyag döntő többsége helyi nyersanyagból, cserháti limnoszilicitből és kovakavicsból készült, ugyanakkor viszonylag magasnak mondható az ugyancsak helyi eredetű kvarcitkavics aránya is. A 25–100 km távolságból származó regionális nyersanyagok között jelentéktelen a kárpáti radiolarit mennyisége. Ki kell viszont emelni az összleletszámban ugyan nem számottevő, de az eszközök között jelentős számban előforduló mátrai eredetű limnoszilicit jelenlétét a lelőhelyen. A több mint 100 km távolságból származó távolsági nyersanyagok közül a kvarcporfírt egyetlen szilánk, az erratikus tűzkövet kilenc lelet képviseli.

A homogén leletegyüttes egyértelműen a felső paleolitikumba sorolható, közelebbi kulturális és kronológiai besorolása azonban a felszíni gyűjtésből származó leletek alapján nem problémamentes. A lelőhely ipara egyértelműen szilánkiparként definiálható, a laminaritás igen alacsony. Az eszközkészletben a különböző vésők mellett, vakarók, vakaró-véső kombinált eszközök, kaparók találhatók. Igen magas a retusált, megmunkált, de pontosabban csak nehezen vagy egyáltalán nem klasszifikálható darabok száma.

Tipológiailag és az eszközösszetétel alapján a lelőhely pattintott kőanyaga igen nagy valószínűséggel az Aurignacien kultúrába sorolható.

Jegyzetek

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Arka, Boldogkőváralja négy paleolit lelőhelye

Béres Sándor

Arka és Boldogkőváralja között Arka-patak szurdokvölgye húzódik. Jobb partján, a platón több kiemelkedés található és ezek között néhány magaslaton gazdag, paleolit karakterű leletanyag volt. Lelőhelyeken kerámiát nem lehetett találni. Sajnálatos módon néhány éve a platón szántó gazdálkodás megszűnt és jelenleg bekerített gyümölcsös akadályozza a további vizsgálódást.

Terület kutatását 19. század elején kezdték a Korlát felőli oldalon és alsó paleolitként határozták meg. Később Vértes László a leleteket a mezolitikumba helyezte. Simán Katalin a Korlát feletti területen több koncentrációt figyelt meg, melyek egy részét felső, másik részét középső paleolitikumba helyezte. A szórvány bifaciálisokról az volt a véleménye, hogy akár bronzkoriak is lehetnek. Dobosi Viola a plató Boldogkőváralja felőli végén végzett feltárást, amely jelentős felső paleolit leletanyagot szolgáltatott. A kovapad középső szakasza viszont általában kimaradt a látótérből. Itt találhatók a bemutatandó telepek.

A négy lelőhely mindegyikére alapvetően szilánk debitázs jellemző, de intenzitásban eltéréseket mutatnak. Keletről nyugatra haladva Arka 3-as, Arka 5-ös gazdagabbak bifaciálisokban, Boldogkőváralja 1-es adta a legbővebb leletanyagot, kaparók és retusált szilánkok jelentették az eszközöket. Boldogkőváralja 2-es szegény anyagot szolgáltatott. Egyetlen szépen kidogozott eszköz egy bifaciális kaparó. Mind a négy lelőhelyről általánosságban elmondható, hogy a retusált darabok kidolgozása igen felületes, ritkán terjed ki valamelyik él teljes hosszára, legtöbbször *ad hoc* eszközökről beszélhetünk. Magkövek nagyobb része szilánk magkő, néhány diszkoid mellett, egy szép pengemagkő a Boldogkőváralja 2-es telepről származik. Fentiek alapján lelőhelyeket valószínűleg középső paleolitikumba lehet helyezni, némi felső paleolit bekeveredéssel. Minden esetre további elemzések szükségesek lehetnek.

Jegyzetek

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Közép-felső paleolitikus kő leletegyüttes a miskolci Molotov utca 12–14. (Papszer 32–34.) 1959. évi leletmentő feltárásából

Szolyák Péter, Szalacsi Klára

A magyar őskőkorkutatás egyik méltatlanul mellőzött leletegyüttesét 1959-ben egy építkezéshez kapcsolódó leletmentés során tárták fel Miskolcon az egykori Molotov utcában. A pattintott kőleletek kronológiai és kulturális hovatartozásával kapcsolatban több szakember is állást foglalt már, azonban teljességre törekvő techno-tipológiai feldolgozásukra napjainkig nem került sor. Az ásatáshoz nem kapcsolódik részletes földtani-rétegtani dokumentáció és nem rendelkezünk abszolút koradatokkal sem. Fauna- és flóramaradványok nem kerültek elő. Bár a leletanyagot az ásatók nagy valószínűséggel szelektálva gyűjtötték be, az mégis sok olyan kérdés megválaszolását segítheti elő, melyek napjainkban nemcsak az északkelet-magyarországi régiót, de az európai őstörténetet is közvetlenül érintik. Így például adalékokkal szolgálhat a szeletai, a gravetti és az aurignaci kultúra kapcsolatára, a levéleszközös gravetti létjogosultságával kapcsolatos kérdésekre, a pengekészítés fejlődésére és a felső paleolitikum belső tagolására vonatkozóan is. Előadásunkban komplex techno-tipológiai elemzéssel próbáljuk meg az eddiginél pontosabban meghatározni a Molotov utcai leletegyüttes kronológiai és kulturális helyzetét.

Jegyzetek

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Püspökhatvan—Takács-hegy Gravettien lelőhelye — Egy cserháti felső-paleolitikus településkomplexum része?

Bálint Csaba

A 2000-es évek elején Péntek Attila terepbejárásai során előkerült, a Cserhát-hegység délnyugati részében elhelyezkedő Püspökhatvan—Takács-hegy leletanyaga tovább árnyalta a térség felső-paleolitikumáról alkotható eddig is színes képet. Joggal tehetjük fel a kérdést, hogy a tőle alig 1 km-re található Püspökhatvan—Öregszőlő, Püspökhatvan—Diós, illetve Acsa—Viszoki-hegy telepeihez hogyan kapcsolódhatott és velük milyen viszonyban lehetett a szóban forgó lelőhely. E kérdés megválaszolásához Püspökhatvan—Takács-hegy 5785 darabos leletegyüttesének nyersanyag, eszközkészletének pedig tipológiai vizsgálatát végeztem el, majd összevetettem az adatokat a közeli lelőhelyek leletanyagával. A lelőhely kulturális besorolásához a hazai Gravettien három fílumának átlagolt eszközösszetételeivel, metrikus adataival valamint nyersanyagbeszerzési szokásaival vetettem össze a leletanyagot.

Püspökhatvan—Takács-hegy földrajzi elhelyezkedése alapján stratégiai fontosságú pont lehetett, ahonnan az itt és a környéken élő emberek szemmel tarthatták a két közeli folyóvölgyben közlekedő zsákmányállatokat. Kutatásomban arra a kérdésre is kitértem, hogy a környező lelőhelyek pleisztocén állat maradványai illetve a hazai Gravettienben előforduló zsákmányállatok alapján milyen fajokra vadászhattak az itt élő emberek.

Jegyzetek

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Előzetes jelentés az Ipoly-völgy 3. Gravettien lelőhely 2015. évi szondázó kutatásáról.

Zandler Krisztián

Idén októberben néhány napos szondázást végeztünk az 1995-ben T. Dobosi Viola és Simán Katalin által talált a Gravetti kultúra idősebb pengés fázisába sorolható lelőhelyen. A szondázást idén május-júniusban terepbejárások előzték meg, melyek során közel 80 leletet gyűjtöttünk, felmérve a felszíni szóródásukat. Októberben egy 1 x 5 m-es legmélyebb pontján 122 cm mély kutatóárkot nyitottunk, mely régészetileg sterilnek bizonyult. A felszíni szórvány anyag ettől függetlenül mindenképp érdemes a bemutatásra.

Munkatársak: dr. Markó András (MNM), Péntek Attila, Gábriel Sára (ELTE–BTK), Király Attila (ELTE–BTK).

Jegyzetek

Sírokból származó pattintott kőeszközök értelmezési lehetősége Alsónyéken

Szilágyi Kata

Alsónyék–Bátaszék lelőhely megelőző feltárása 2006 és 2009 között zajlott, amelynek eredményeképpen közel 25 hektárnyi területen 15000 objektum látott napvilágot. A régészeti jelenségek döntő többsége a késő neolitikus Lengyel kultúrához sorolható, amelyet 2359 sír és 123 oszlopszerkezetes épület reprezentál. A csaknem 8000 db pattintott kőeszköz jelentős része a telephez tartozó objektumokból származik, amelyek mellett a sírokból előkerült eszközök is tetemes mennyiséget jelentenek. A temetkezésekben számos távolsági import kőeszköz található (pl.: volhíniai tűzkőből készült, nyomással leválasztott nagyméretű pengék). A lelőhely hatalmas kiterjedése, strukturált telepszerkezete és magas sírszáma alapján, joggal merül fel a Lengyel kultúra intenzív interkulturális kapcsolatainak léte. Ezt a hipotézist a telepről származó pattintott kőeszközök nem támasztják alá, a sírmellékletekként jelentkező import kőeszközök azonban arra utalhatnak, hogy a településen belül létezhetett egy bizonyos nyersanyagkezelési szabály. Az előadás célja a kérdéskör problematikájának bemutatása egy sírcsoport példáján keresztül.

Jegyzetek

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Csanádpalota-Földvár késő bronzkori erődített telep makrolit leletanyaga: Módszer – adat – értelmezés

Priskin Anna

Csanádpalota—Földvár késő bronzkori (pre-Gáva periódus) erődített telep intenzív kutatása 2011-ben kezdődött egy nagyberuházáshoz kapcsolódó megelőző feltárással. Az alapos feltárási módszertannak köszönhetően nagy mennyiségű kőből készült leletanyag látott napvilágot, amely a PhD kutatásom keretében kerül feldolgozásra. A lelőhely kb. 460 hektáros kiterjedésével kuriózumnak tekinthető nemcsak a késő bronzkor középső időszakában a Délkelet–Alföldön jelenlévő földvárrendszerben, hanem a kárpát-medencei őskorban is. Ez a méret azonban számos kérdést vet fel a funkcióval kapcsolatban, amelynek megválaszolásához a korszakban feltételezett többszintű településhierarchia további (alsóbb szintű) településeit is meg kell vizsgálnunk.

Előadásomban röviden bemutatom a makrolit leletanyag vizsgálati módszereit és az előzetes eredményeket. Emellett felvázolom azokat a kőeszközökön végzett megfigyeléseket, amelyek segítséget nyújthatnak a település funkciójának és a településhierarchiában betöltött szerepének meghatározásában.

Jegyzetek

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Az aprítás művészete: üllős-bipoláris kőmegmunkálás Núbia korai holocén iparaiban

Király Attila

Az üllős-bipoláris kőmegmunkálási módszerek korokon és kontinenseken átívelő jelenléte legalább a 20. század közepe óta ismert, nehezen tipizálható termékei fölött ennek ellenére a klasszikus tipológiai megközelítés átsiklott. A technológiai és morfometriai megközelítések terjedése, a tömeges adatelemzés modern lehetőségei újra felhívják a figyelmet e technika tekintélyes szerepére az őskori kőegyütteseken belül. Az elmúlt évek vonatkozó kutatásai az üllős-bipoláris megmunkálási módszerek technológiai és társadalmi-gazdasági szerepének megismerésére irányulnak.
Jelenlegi műhelymunkám ebbe a folyamatba tagozódik. Egy korai-középső holocén korra keltezhető szudáni leletegyüttes példáján keresztül mutatom be, hogy az önmagában rendkívül egyszerű és „opportunisztikus" technika egy átgondolt, jól ellenőrzött eszközkészítési technológia eleme is lehet.

Jegyzetek

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

HIGH PRESSURE METAOPHIOLITE POLISHED STONE ARTEFACTS FROM HUNGARIAN ARCHAEOLOGICAL LOCALITIES AND COLLECTIONS

Bendő, Zs., Szakmány, Gy.[1], Katovszky, Zs.[2], T. Biró, K., Oláh, I.[3], Osztás, A.[4]

NEPHRITE ARTEFACTS IN HUNGARY — THE PRESENT STATE OF KNOWLEDGE

Péterdi, B.[5], Szakmány, Gy., Bendő, Zs.[1], Kasztovszky, Zs.[2], T. Biró, K.[3], Gil, G.[6]

1 Eötvös L. University, Department of Petrology and Geochemistry, Pázmány P. sétány 1/c, 1117 Budapest, Hungary

2 Hungarian Academy of Sciences, Centre for Energy Research, Konkoly Thege M. út 29-33, 1121 Budapest, Hungary

3 Hungarian National Museum, Múzeum körút 14-16, 1088 Budapest, Hungary

4 Hungarian Academy of Sciences, Research Centre for the Humanities, Institute of Archaeology, Úri u. 49, 1014 Budapest, Hungary

5 Geological and Geophysical Institute of Hungary, Stefánia út 14, 1143 Budapest, Hungary

6 University of Wrocław, Institute of Geological Sciences, Pl. Maksa Borna 9, 50-205 Wrocław, Poland

A HERMAN OTTÓ MÚZEUM ÉPÜLETEI ÉS KIÁLLÍTÁSAI

Miskolc múzeumai és kiállításai nagyrészt a Herman Ottó Múzeum hálózatában működnek. A természettudományoktól és a régészettől kezdve a várostörténeten és néprajzon át a képzőművészetig sokszínű és változatos kínálatot nyújtunk vendégeinknek. Csak egy párat kiragadva: a Pannon-tenger Múzeum a hétmillió éves bükkábrányi ősfákkal és a Kárpátok ásványaival egy izgalmas természettudományos „játszóház". A klasszikusan elegáns Képtár gyűjteménye a vidék„Nemzeti Galériája". Az Avas lábánál, a Papszer ősi iskolaépületében a várostörténet évszázadai köszöntenek ránk. A Belváros szívében a nagymúltú Sötét-kapu melletti Miskolci Galéria (Rákóczi-ház) a kortárs képzőművészet otthona, a grafika országos hírű központja. Herman Ottó egykori nyaralója, a Peleház névadónk magánéletébe enged bepillantást.

Herman Ottó Múzeum központi épület

3529 Miskolc, Görgey út 28.
48° 5′ 44,86″ N 20° 47′ 8,63″E
+36-46-560-170
latogato@hermuz.hu
www.hermuz.hu
Kedd–Vasárnap 9.00–17.00

Herman Ottó Múzeum Képtára 1

"Pannon-tenger Múzeum" kiállító épület 2

"Őserdei ösvényeken – A bükkábrányi mocsárciprus-erdő és kora"

www.pannontenger.hu
info@pannontenger.hu

"A Kárpátok ásványai"

www.mineral.hermuz.hu
homin@hermuz.hu

Papszeri öreg épület 3

3530 Miskolc, Papszer 1.
48° 6′ 4,35″N 20° 46′ 47,35″E
+36-46-346-875
+36-70-367-2206
www.hermuz.hu
latogato@hermuz.hu
Kedd–Vasárnap 9.00–17.00

„Egy miskolci nemes az országos politikában" Szemere Bertalan pályaképe és pályatársai

„Elit Alakulat" A Kárpát-medence leggazdagabb honfoglalás kori temetői

www.elitalakulat.hu

Miskolci Galéria Rákóczi-ház 4

3530 Miskolc, Rákóczi u. 2.
48° 6′ 8.89″N 20° 46′ 53.88″E
Tel.: +36-46-500-680
www.miskolcigaleria.hu
miskolcigaleria@gmail.com
Kedd–Vasárnap 9.00–17.00
„Emberek és angyalok" Kondor Béla-kiállítás

Miskolci Galéria Feledy-ház 5

3530 Miskolc, Deák Ferenc tér 3.
48°06′21.4″N 20°47′00.1″E
+36-46-500-680
www.miskolcigaleria.hu
miskolcigaleria@gmail.com
Hétfő–Kedd 8.00–16.00
Előzetes bejelentkezés alapján!
„Feledy Gyula és kortársai"

Miskolci Galéria Petró-ház 6

3525 Miskolc, Hunyadi u. 12.
48°06′14.2″N 20°46′33.6″E
+36-46-504-130
www.miskolcigaleria.hu
hajdu.mgaleria@gmail.com
Hétfő–Csütörtök 9.00–16.00
Péntek 9.00–13.00
Előzetes bejelentkezés alapján!
"Szalay Lajos-kiállítás"

Színészmúzeum Thália-ház 7

3525 Miskolc, Déryné u. 3.
48° 6′ 11.02″N 20° 47′ 2.06″E
+36-70-943-2916
www.miskolcigaleria.hu
muzeumkommunikacio@gmail.com
Kedd–Szombat 9.00–17.00
"Hódolván Tháliának"

Herman Ottó Emlékház, „Peleház" 8

3517 Miskolc-Lillafüred, Erzsébet sétány 33.
48° 5′ 46,49″N 20° 37′ 15,64″E
+36-46-370-703
www.hermuz.hu
latogato@hermuz.hu
Április–Október
Szerda–Szombat 10.00–17.30
„Dicsőség nincsen, csak kötelesség"

A változás jogát fenntartjuk! A belépőjegyekről, kedvezményekről, bérletekről weboldalainkon tájékozódhat!

www.hermuz.hu
www.miskolcigaleria.hu

latogato@hermuz.hu
muzeumkommunikacio@gmail.com

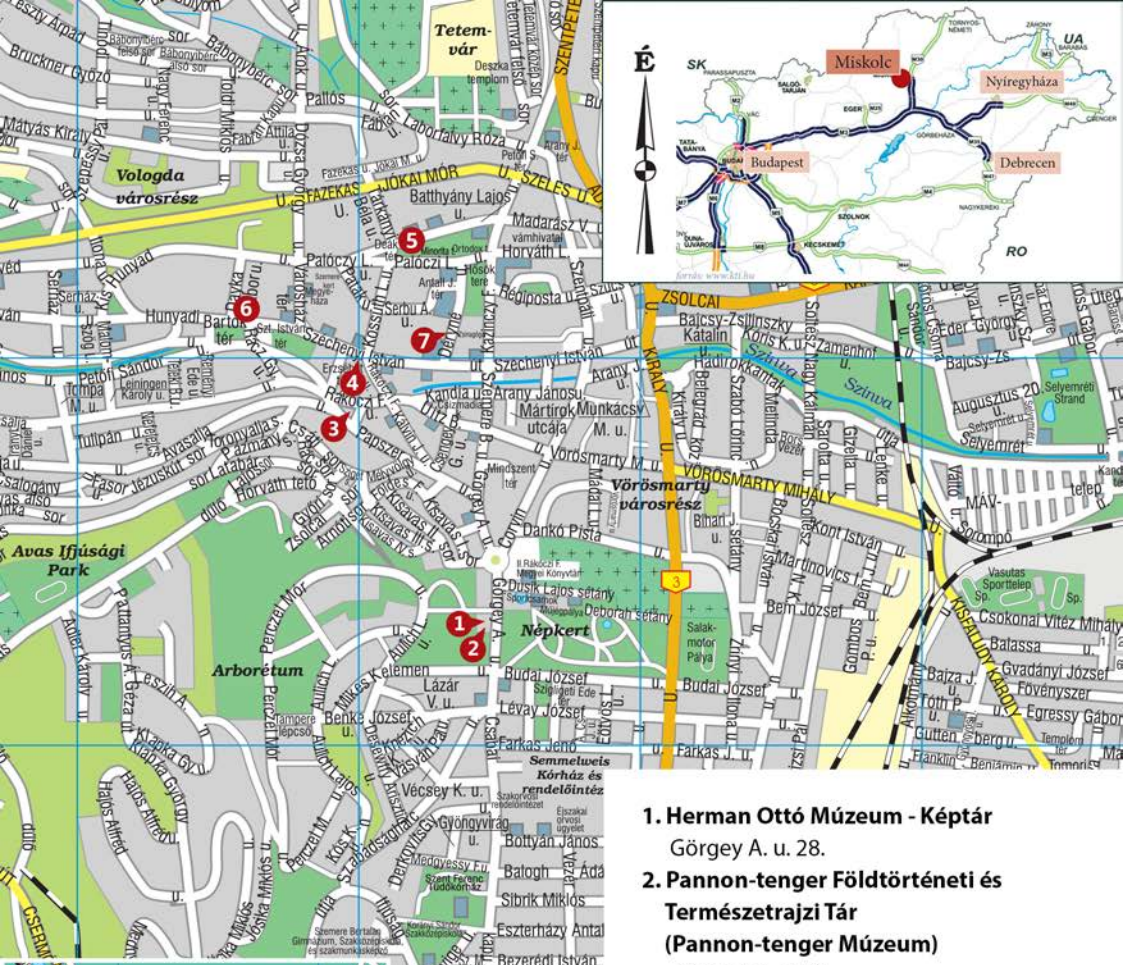

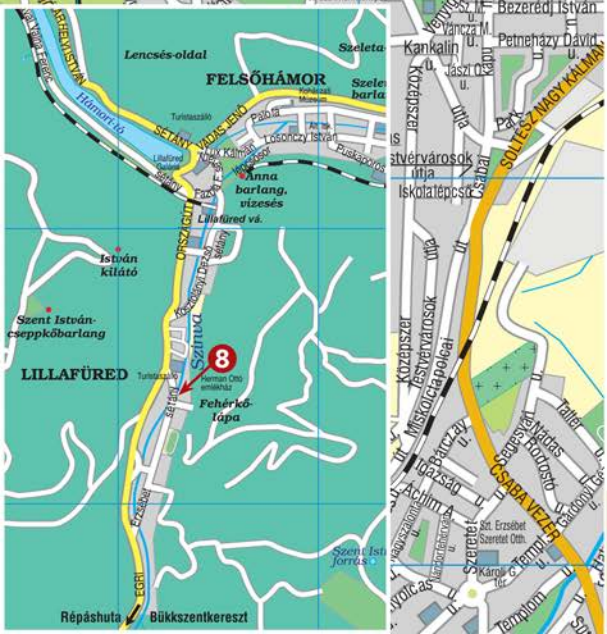

1. **Herman Ottó Múzeum - Képtár**
   Görgey A. u. 28.
2. **Pannon-tenger Földtörténeti és Természetrajzi Tár (Pannon-tenger Múzeum)**
   Görgey A. u. 28.
3. **Papszeri öreg épület**
   Papszer 1.
4. **Miskolci Galéria, Rákóczi-ház**
   Rákóczi u. 2.
5. **Miskolci Galéria, Feledy-ház**
   Deák Ferenc tér 3.
6. **Miskolci Galéria, Petró-ház**
   Hunyadi u. 12.
7. **Színészmúzeum**
   Déryné u. 3.
8. **Peleház (Herman Ottó Emlékház)**
   Erzsébet sétány 33.

Térkép:
HISZI
Alapítva 1990-ben
TÉRKÉP Kft.
5700 Gyula, Városház u. 19.
Tel/Fax: 66/463-323, 66/561-540, 66/647-205
E-mail: hiszi-map@hiszi-map.hu
Web: **www.hiszi-map.hu**